

Tisková zpráva

Důvěra vrcholným politikům – říjen 2016

- ⊙ Mezi zkoumanými vrcholnými představiteli státu zařazenými do výzkumu nejvyšší podíly důvěry byly zaznamenány u prezidenta republiky Miloše Zemana (51 %) a u 1. místopředsedy vlády a ministra financí Andreje Babiše (49 %).
- ⊙ Důvěra nad nedůvěrou mezi zkoumanými představiteli v současnosti převažuje jen u prezidenta Miloše Zemana, předsedy Ústavního soudu Pavla Rychetského a 1. místopředsedy vlády a ministra financí Andreje Babiše, rovnováhu důvěry s nedůvěrou šetření ukázalo u ministra obrany Martina Stropnického. U všech ostatních představitelů více či méně nedůvěra převažuje nad důvěrou.
- ⊙ Nejvyšší podíly nedůvěry mezi zkoumanými politiky šetření zaznamenalo u ministra pro lidská práva a rovné příležitosti a předsedy Legislativní rady vlády Jiřího Dienstbiera (55 %), ministra vnitra Milana Chovance (54 %) a premiéra Bohuslava Sobotky (54 %).

Zpracoval:

Jan Červenka

Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.

Tel.: 210 310 586, e-mail: jan.cervenka@soc.cas.cz

⊙ CVVM Sociologického ústavu AV ČR, v. v. i., v říjnovém šetření zjišťovalo, zda dotázaní důvěřují vybraným vrcholným politikům (viz tabulky 1 a 2).¹ Předložený seznam tentokrát obsahoval jména jedenatřiceti **čelných** ústavních **činitelů**. Do výzkumu byli zařazeni prezident, předseda Senátu, předseda Poslanecké sněmovny, členové vlády, předsedové poslaneckých klubů parlamentních politických stran, ombudsmanka, guvernér ČNB, předseda Ústavního soudu a český primas.

Mezi nejvyššími ústavními představiteli státu je jako nejdůvěryhodnější hodnocen prezident Miloš Zeman, jemuž důvěřuje 51 % českých občanů, zatímco 40 % nikoli. Pouze s nepatrným odstupem za ním z hlediska podílu důvěřujících skončil 1. místopředseda vlády a ministr financí Andrej Babiš, jemuž důvěřuje 49 % dotázaných a 43 % mu naopak nedůvěřuje. Spolu s předsedou Ústavního soudu Pavlem Rychetským, jemuž důvěřuje 36 % českých občanů a 26 % mu naopak nedůvěřuje, jsou jedinými ze zkoumaných politiků, u kterých podíl důvěřujících alespoň minimálně převážil nad podílem explicitně vyjadřované nedůvěry. V případě ministra obrany Martina Stropnického, který z hlediska podílu důvěřujících ještě předstihl Pavla Rychetského, a skončil tak třetí v pořadí za prezidentem a ministrem financí, se podíl důvěry a nedůvěry vyrovnal na úrovni více než dvou pětin (42 %). U všech ostatních politiků, respektive ústavních činitelů a představitelů veřejného života zařazených do výzkumu, významně převažuje nedůvěra nad důvěrou.

Těsně za čtvrtým v pořadí předsedou ÚS Pavlem Rychetským se umístil předseda vlády Bohuslav Sobotka se zhruba třetinovou úrovní důvěry (34 %), ovšem s podílem nedůvěry převyšujícím hranici jedné poloviny (54 %). Za ním s navzájem minimálními odstupy, pokud jde o podíl vyjádřené důvěry, avšak s poměrně značnými rozdíly, pokud jde o úroveň nedůvěry, podle podílu naměřené důvěry skončili místopředseda vlády pro vědu, výzkum a inovace Pavel Bělobrádek (29 % důvěřuje, 46 % nedůvěřuje), ministr zahraničních věcí Lubomír Zaorálek (29 % / 48 %), český primas a pražský arcibiskup Dominik Duka (27 % / 39 %), guvernér ČNB Jiří Rusnok (26 % / 38 %), ministryně práce a sociálních věcí Michaela Marksová-Tominová (24 % / 31 %) a ministr pro lidská práva a rovné příležitosti, předseda Legislativní rady vlády Jiří Dienstbier (24 % / 55 %), ministryně školství, mládeže a tělovýchovy Kateřina Valachová (22 % / 28 %), ministr spravedlnosti Robert Pelikán (22 % / 31 %), ministr zemědělství Marián Jurečka (22 % / 33 %), ministr vnitra Milan Chovanec (22 % / 54 %) a ministr dopravy Dan Ťok (21 % / 37 %). Méně než pětinou důvěru v šetření zaznamenali ministryně pro místní rozvoj Karla Šlechtová (19 % / 29 %), veřejná ochránkyně práv Anna Šabatová (19 % / 35 %), předseda Senátu Milan Štěch (18 % / 29 %), ministr zdravotnictví Svatopluk Němeček (17 % / 30 %), předseda Poslanecké sněmovny Jan Hamáček (16 % / 25 %), předseda poslaneckého klubu ANO Jan Faltýnek (16 % / 26 %), ministr kultury Daniel Herman (15 % / 26 %), ministr průmyslu a obchodu Jan Mládek (14 % /

¹ Otázka: „Přečtu Vám jména některých politiků. U každého mi, prosím, řekněte, zda mu důvěřujete nebo nedůvěřujete, či neumíte posoudit. Případně zda tohoto politika neznáte.“

31 %) a ministr životního prostředí Richard Brabec (11 % / 25 %). Méně než desetina občanů důvěřuje předsedům poslaneckých klubů KSČM Pavlu Kováčikovi (9 % / 27 %), ODS Zbyňku Stanjurovi (8 % / 33 %), hnutí ÚPD Marku Černochovi (7 % / 23 %), KDU-ČSL Jiřímu Miholovi (5 % / 15 %), ČSSD Romanu Sklenákovi (4 % / 16 %) a TOP 09 se STAN Františku Laudátovi (4 % / 19 %).

Tabulka 1: Důvěra vrcholným politikům (v %)

	2013		2014				2015				2016				10
	12	03	05	09	10	01	04	05	09	10	01	03	06	09	
Zeman	x	47	x	49	x	40	x	41	x	46	56	x	54	x	51
Babiš	45	53	59	55	58	59	54	55	53	50	51	47	42	46	49
Stropnický Martin	45	50	x	45	x	46	x	44	x	42	45	x	40	x	42
Rychetský	x	46	x	43	x	48	x	45	x	44	43	x	38	x	36
Sobotka Bohuslav	42	46	47	43	46	53	46	53	49	46	43	41	40	34	34
Bělobrádek	25	27	31	26	32	34	31	35	31	31	29	27	23	27	29
Zaorálek	29	30	33	28	x	30	32	31	34	30	33	33	32	30	29
Duka	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	27
Rusnok	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	26
Marksová-Tominová	x	17	x	21	x	25	23	25	26	26	26	24	25	27	24
Dienstbier	x	47	x	36	x	37	x	33	x	29	26	x	24	x	24
Valachová	x	x	x	x	x	x	x	x	x	13	13	x	20	x	22
Pelikán	x	x	x	x	x	x	x	13	x	17	18	x	21	x	22
Jurečka	5	17	19	20	23	22	20	27	24	24	24	23	24	24	22
Chovanec	x	16	27	23	28	35	32	32	32	35	39	35	33	23	22
Řok	x	x	x	x	x	15	x	20	x	19	21	x	20	x	21
Šlechtová	x	x	x	x	x	12	x	14	x	15	17	x	21	x	19
Šabatová	x	23	x	18	x	25	x	23	x	22	19	x	22	x	19
Štěch	x	20	x	16	x	23	x	22	x	19	20	x	19	x	18
Němeček	x	12	x	11	x	14	x	14	x	15	19	x	16	x	17
Hamáček	x	15	x	11	x	17	16	18	19	18	18	18	17	21	16
Faltýnek	8	x	14	x	16	x	15	x	18	x	x	17	x	17	16
Herman	x	10	x	8	x	12	x	12	x	11	12	x	13	x	15
Mládek	x	12	x	12	x	16	x	15	x	15	18	x	14	x	14
Brabec	x	9	x	8	x	9	x	11	x	12	11	x	10	x	11
Kováčik	13	x	13	x	13	x	10	x	14	x	x	13	x	12	9
Stanjura	x	6	x	x	9	x	11	x	11	x	x	8	x	10	8
Černoch	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	7
Mihola	x	x	5	x	x	x	3	x	5	x	x	3	x	4	5
Sklenák	4	x	5	x	4	x	5	x	4	x	x	6	x	5	4
Laudát	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	4

Poznámka: Řazení politiků je sestupné podle procent vyjádřené důvěry v posledním sledování, tj. v říjnu 2016. Dopočet do 100 % představují odpovědi „nedůvěřuje“, „nevím“ nebo „neznám“. Změny do +/- 3 % nejsou statisticky průkazné.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 10. – 17. 10. 2016, 982 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Pokud jde o úroveň nedůvěry, mezi zkoumanými představiteli se nejvyšší podíly nedůvěřujících, jež mírně převýšily úroveň poloviny, objevily u J. Dienstbiera, M. Chovance a B. Sobotky. K hranici jedné poloviny se nedůvěra přiblížila také v případě L. Zaorálka a P. Bělobrádka, okolo dvou pětin českých občanů vyjadřuje nedůvěru k A. Babišovi, M. Stropnickému, M. Zemanovi, D. Dukovi, J. Rusnokovi a D. Řokovi.

Tabulka 2: Vyjádření důvěry či nedůvěry politikům – srovnání (v %)

	Důvěra +/- proti poslednímu šetření*	Nedůvěra	Nezná	Neví	Index 10/16 ** Důvěra/nedůvěra
Zeman	51	40	2	7	+11
Babiš	49	43	1	7	+6
Stropnický Martin	42	42	4	12	0
Rychetský	36	26	20	18	+10
B. Sobotka	34	54	3	9	-20
Bělobrádek	29	46	13	12	-17
Zaorálek	29	48	9	14	-19
Duka	27	39	20	14	-12
Rusnok	26	38	20	16	-12
Marksová-Tominová	24	31	32	13	-7
Dienstbier	24	55	9	12	-31
Valachová	22	28	34	16	-6
Pelikán	22	31	34	13	-9
Jurečka	22	33	32	13	-11
Chovanec	22	54	12	12	-32
Řok	21	37	28	14	-16
Šlechtová	19	29	38	14	-10
Šabatová	19	35	33	13	-16
Štěch	18	29	37	16	-11
Němeček	17	30	38	15	-13
Hamáček	16 (-5)	25	46	13	-9
Faltýnek	16	26	43	15	-10
Herman	15	26	46	13	-11
Mládek	14	31	43	12	-17
Brabec	11	25	49	15	-14
Kováčik	9	27	52	12	-18
Stanjura	8	33	46	13	-25
Černoch	7	23	59	11	-16
Mihola	5	15	71	9	-10
Sklenák	4	16	70	10	-12
Laudát	4	19	68	9	-15

*Uvádíme pouze statisticky významné rozdíly ve srovnání s posledním šetřením důvěry u příslušného politika, tj. více než +/- 3 %.

** Rozdíl kladných a záporných odpovědí v aktuálním (řijnovém) šetření.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 10. – 17. 10. 2016, 982 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

V porovnání s posledním šetřením z června nebo v případě některých politiků zaujímajících čelní pozice v stranické hierarchii ze září letošního roku došlo k jediné statisticky významné změně v případě předsedy Poslanecké sněmovny Jana Hamáčka, u něhož podíl důvěry poklesl o pět procentních bodů v porovnání se zářijovým šetřením, což ale představuje pouze návrat na úroveň důvěry, kterou ukazovala většina šetření z posledních dvou let. V delším horizontu můžeme vidět, že v případě premiéra a některých ministrů vlády (Dienstbier, Chovanec, v menší míře i Babiš a Bělobrádek) se důvěra pohybuje níže než v letech 2014 a 2015, i když v případě A. Babiše a P. Bělobrádky byl v posledních šetřeních zaznamenán určitý nárůst důvěry a přibližování se k dřívější úrovni. Pokles důvěry ve stejném období byl zaznamenán i v případě předsedy Ústavního soudu Pavla Rychetského, oproti počátku roku se lehce snížila i důvěra ve vztahu k prezidentu Miloši Zemanovi, i když oproti roku 2015 je důvěra k němu stále

podstatně vyšší. Za zmínku také stojí to, že guvernér ČNB Jiří Rusnok měl v posledním šetření ze září 2013, v němž figuroval jako tehdejší předseda vlády, podstatně vyšší důvěru, ale i úroveň známosti mezi dotázanými občany, když důvěru mu tehdy vyjadřovalo 43 %, nedůvěru 35 %, 13 % nevědělo, jak jej z hlediska důvěry hodnotit, a 9 % uvedlo, že jej nezná. Jeho aktuální hodnocení už v pozici guvernéra ČNB znamená pokles podílu důvěry o 17 procentních bodů, což se ale nepromítlo do nárůstu podílu nedůvěřujících, který zůstal statisticky srovnatelný, nýbrž významně vzrostl jen podíl těch, kdo podle vlastních slov Jiřího Rusnoka vůbec neznají.

Technické parametry výzkumu

<i>Výzkum:</i>	<i>Naše společnost, v16-10</i>
<i>Realizátor:</i>	<i>Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Projekt:</i>	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Termín terénního šetření:</i>	<i>10. - 17. 10. 2016</i>
<i>Výběr respondentů:</i>	<i>Kvótní výběr</i>
<i>Kvóty:</i>	<i>Kraj (oblasti NUTS 3), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
<i>Zdroj dat pro kvótní výběr:</i>	<i>Český statistický úřad</i>
<i>Reprezentativita:</i>	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
<i>Počet dotázaných:</i>	<i>982</i>
<i>Počet tazatelů:</i>	<i>273</i>
<i>Metoda sběru dat:</i>	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem - kombinace dotazování CAPI a PAPI</i>
<i>Výzkumný nástroj:</i>	<i>Standardizovaný dotazník</i>
<i>Kód tiskové zprávy:</i>	<i>pi161122</i>
<i>Otázky:</i>	<i>PI.2</i>
<i>Zveřejněno dne:</i>	<i>22. listopadu 2016</i>
<i>Zpracoval:</i>	<i>Jan Červenka</i>

Slovníček pojmů:

Kvótní výběr – napodobuje strukturu základního souboru (u nás je to obyvatelstvo České republiky starší 15 let) pomocí nastavení velikosti vybraných parametrů, tzv. kvót. Jinými slovy kvótní výběr je založen na stejném procentuálním zastoupení vybraných vlastností. Pro tvorbu kvót používáme údaje z Českého statistického úřadu. V našich výzkumech jsou stanoveny kvóty na pohlaví, věk, vzdělání, region a velikost obce. Vzorek je tedy vybrán tak, aby procentuální podíl např. mužů a žen ve vzorku odpovídal procentuálnímu podílu mužů a žen v každém kraji ČR. Podobně je zachován procentuální podíl obyvatel jednotlivých krajů ČR, občanů různých věkových kategorií, lidí s různým stupněm dosaženého vzdělání a z různých velkých obcí.

Reprezentativní výběr je takový výběr z celé populace, z jehož vlastností se dá platně usuzovat na vlastnosti celé populace. V našem případě to tedy znamená, že respondenti jsou vybráni tak, abychom zjištěné údaje mohli zobecnit na obyvatele České republiky starší 15 let.

Centrum pro výzkum veřejného mínění (CVVM) je výzkumným oddělením Sociologického ústavu AV ČR, v.v.i.. Jeho historie sahá do roku 1946, kdy jako součást Ministerstva informací začal fungovat Československý ústav pro výzkum veřejného mínění. Současné Centrum vzniklo v roce 2001 převedením svého předchůdce (IVVM) z Českého statistického úřadu do Sociologického ústavu AV ČR, v.v.i.. Včlenění do vědecké instituce zaručuje kvalitní odborné zázemí a kredit pracoviště; jako součást akademického prostředí musí CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., splňovat veškeré nároky a dosahovat tak té nejvyšší odborné úrovně. Hlavní náplní práce oddělení je výzkumný projekt Naše společnost, v jehož rámci je prováděno deset šetření ročně. Jedná se o průzkum veřejného mínění na reprezentativním vzorku české populace od 15 let, kterého se vždy účastní přibližně 1000 respondentů. Omnibusová podoba dotazníku umožňuje pokrýt velkou šíři námětů, a do šetření jsou proto pravidelně řazena politická, ekonomická i další obecně společenská témata. Jsou využívány jak opakované otázky, které umožňují sledovat vývoj zkoumaných jevů, tak náměty nové, reagující na aktuální dění. Díky dlouhodobému a kontinuálnímu charakteru je tento vědecký projekt zkoumání veřejného mínění v České republice ojedinělý.

í